

NITRIANSKE PRAVNO

a okolité obce vďaka za svoj rozvoj banskému podnikaniu, s ktorým úzko súviselo osídľovanie celej oblasti nemeckými kolonistami. Táto historická skutočnosť ovplyvnila nielen hospodársko-sociálny a kultúrno-spoločenský výzor mestečka, ale zanechala výrazné stopy i v jeho architektonickej výstavbe. Začiatkom tridsiatych rokov 14. storočia sa na kráľovskej pôde bojnického domína severozápadne od Pravencia našlo zlato. V listine kráľa Žigmunda z roku 1430 sa už spomína na mestečko. Prosperitou baní jeho význam vzrástol natoľko, že za necelé storočie dosiahlo úroveň starších Bojníc a Prievidze.

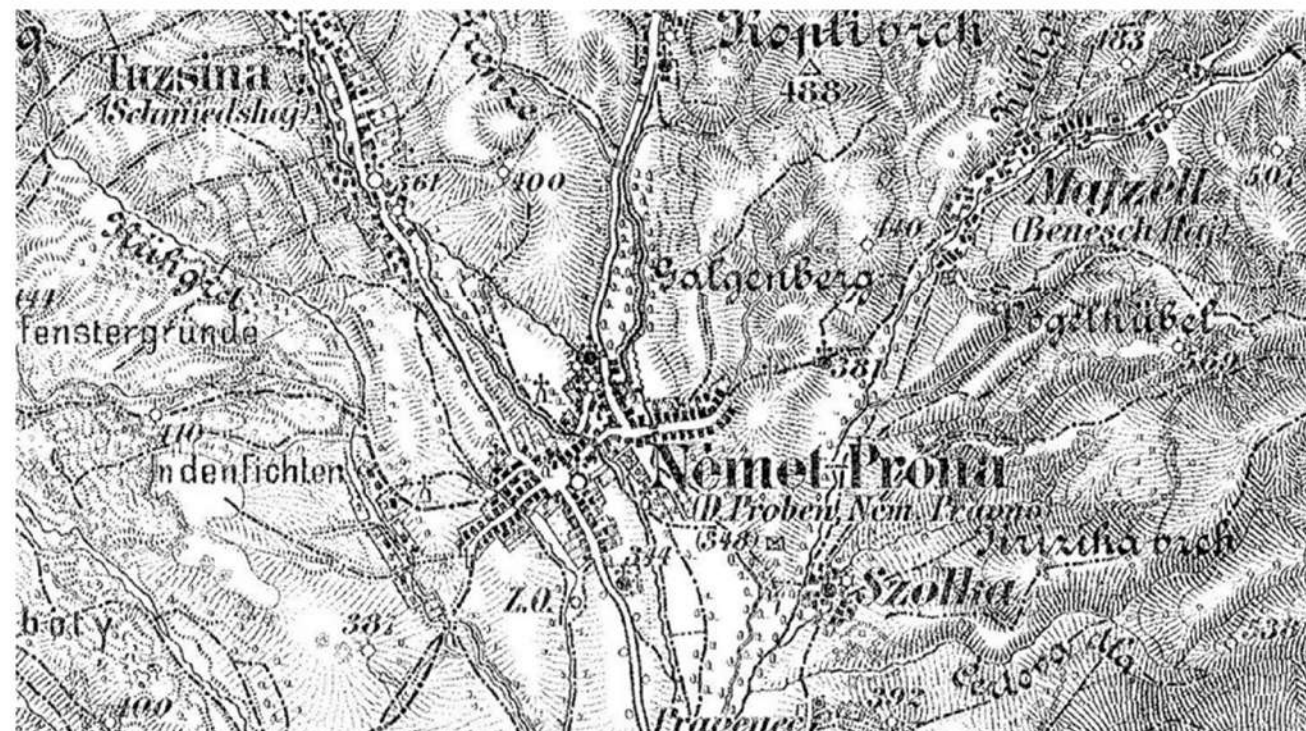
Udalosti 17. storočia - politicky i vojensky rušného obdobia stavovských povstaní uhorskej šľachty proti habsburskej centralizácii a rekatolizačnej politike zasiahli rušivo do vývoja Nitrianskeho Pravna. Mestečko bolo mnohokrát vyrabované a vypálené. V 18. storočí môžeme zreteľne pozorovať prenikanie slovenskej národnosti do cechov a správy mesta.

Pamätnou udalosťou, Radnica ešte pred rekonštrukciou, ktorá hlboko poznačila vzhľad mestečka, bol katastrofálny požiar 22. 7. 1827. V plameňoch zmizla väčšina charakteristických domov. V roku 1845 prešlo s celým bojnickým panstvom do dedičstva vlastníctva Pálffyovcov. Konsolidácia pomerov po protihabsburských povstaniach priaznivo pôsobila na rozvoj hospodárstva, najmä remesiel. V čase rozmachu cechového remesla bolo tu deväť cechov, z toho štyri veľké - súkenníci, obuvníci kožušníci, kováči a päť menších - mäsiari, krajčíri, hrnčiari, murári a čizmári. Hospodársky rozvoj mesta priamo vplýval na organizáciu jeho samosprávy. Na oslavu zrušenia poddanstva zrútili 15. apríla 1848 symboly feudálneho útlaku - pranier na námestí a panskú sýpku na bývalom majeri. Podľa obecného zákona z roku 1886 prestalo byť Nitrianske Pravno mestečkom a stalo sa veľkou obcou.

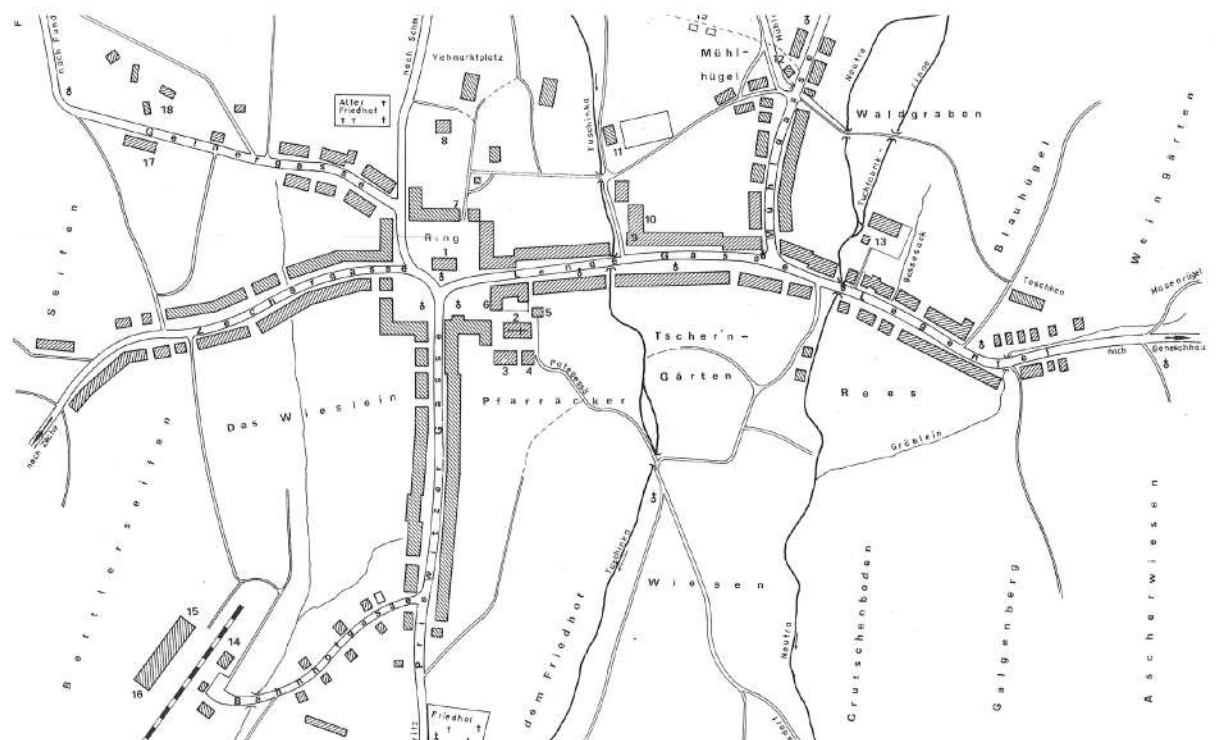
https://www.nitrianskepravno.sk/strucna-historia-clanok/mid/320396/.html#m_320396

1783
Na situácii vidíme dve hlavné komunikačné osi, ktoré sa pretínajú kolmo na seba. V tomto krížení vzniklo obdĺžnikové námestie s kostolom a štyrmi vodnými nádržami.

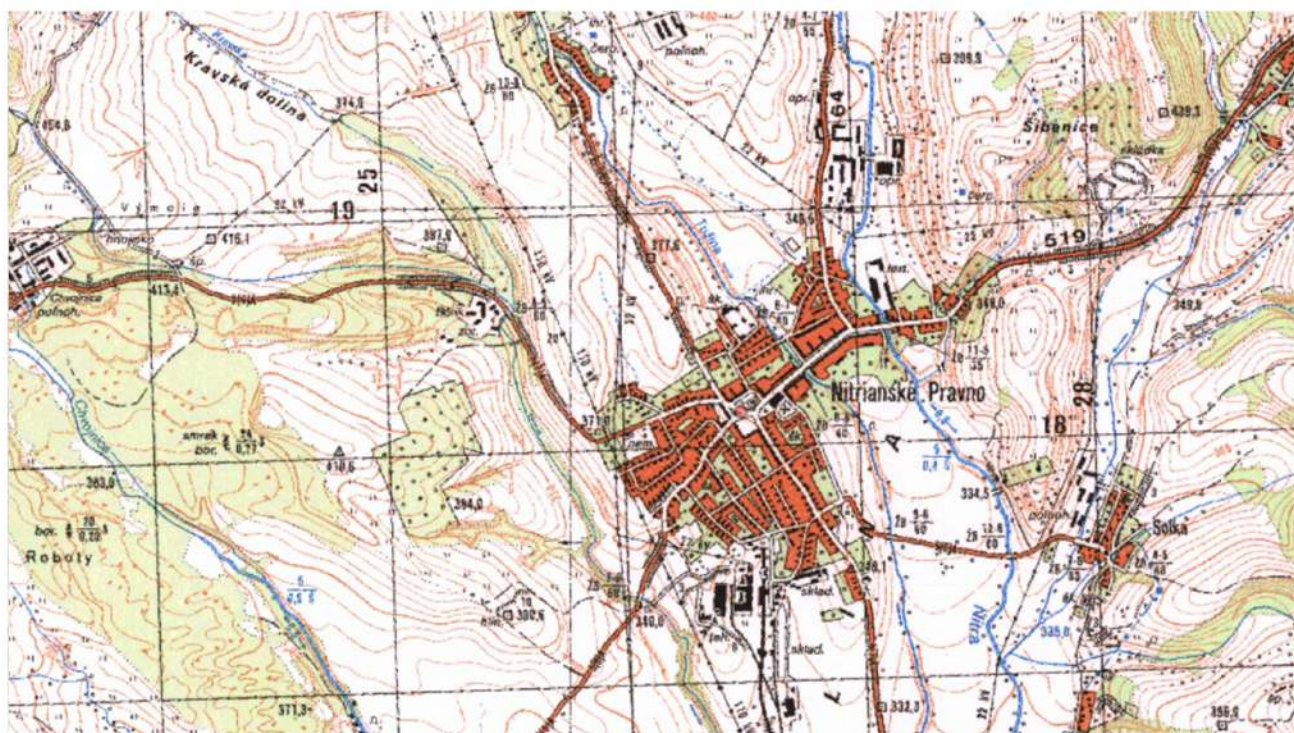
1882
Obec sa postupne rozrastá.

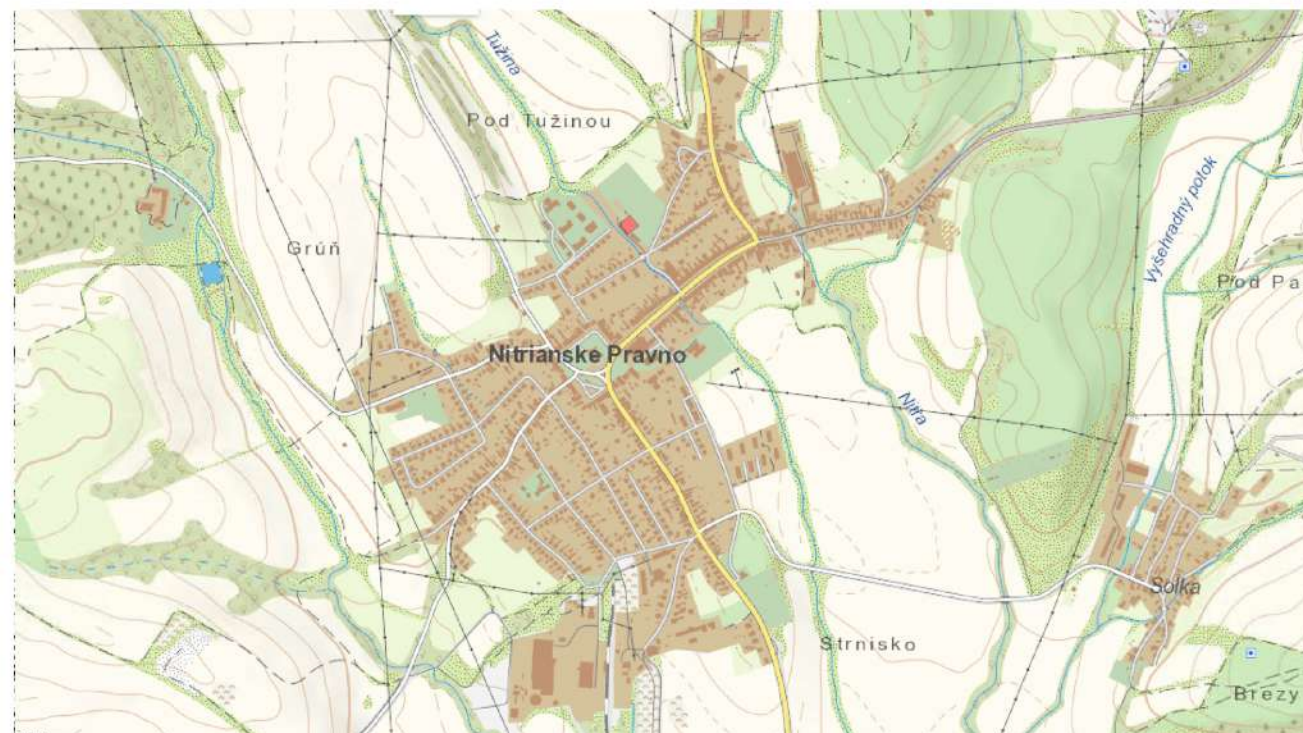
1945
Komunikácie sa mierne posunuli, vznikol hlavný ťah Prievidza - Žilina. Na námestí pribudla dôležitá budova Radnice.

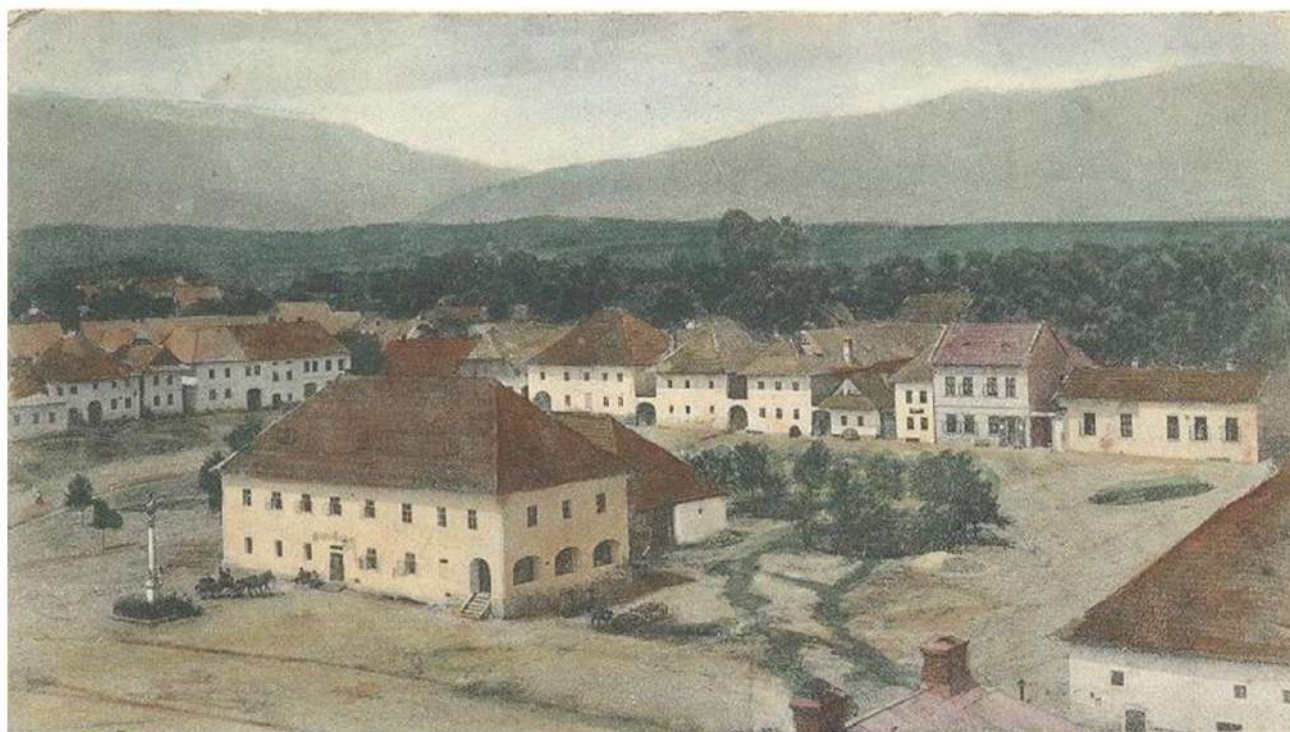
1955
Obec sa rozrastá. Pribúdajú priemyselné a poľnohospodárske objekty.

1990
Obec sa rozrastá o nové ulice medzi pôvodnými radiálami. Vzniká tak kompaktnejšia zástavba.

2020
Zástavba je kompaktná, ťažiskom je historické námestie, cez ktoré prechádza hlavná komunikácia.

PŮVODNÁ BUDOVA RADNICE

V pozadí vidieť pôvodnú kompaktnú štruktúru námestia, striedanie priečenia a brány.

KOSTOL

Na pravo je pôvodná zástavba, ktorú nahradil Hotel Vyšehrad.

SÚČASNÁ BUDOVA RADNICE

Pohľad na hlavnú cestu a okolie Radnice.

KOSTOL A PAMÄTNÍK

Pohľad na oddychovú zónu a pamätník pred kostolom.

LEGENDA:

- RIEŠENÉ ÚZEMIE - NÁMESTIE SNP
- AREÁL ZORNICE - POTENCIÁL KULTÚRY
- MESTSKÁ ZELEŇ
- LESY

Námestie SNP v Nitrianskom Pravne má centrálnu polohu v rámci mesta. Táto pozícia so sebou okrem potenciálov prináša aj svoje limity. Práve centrálna poloha námestia sa stala postupom času aj miestom kríženia všetkých dôležitých dopravných komunikácií v okolí. Tieto komunikácie tak úplne pohltili priestor námestia a zabránili využitiu jeho potenciálov.

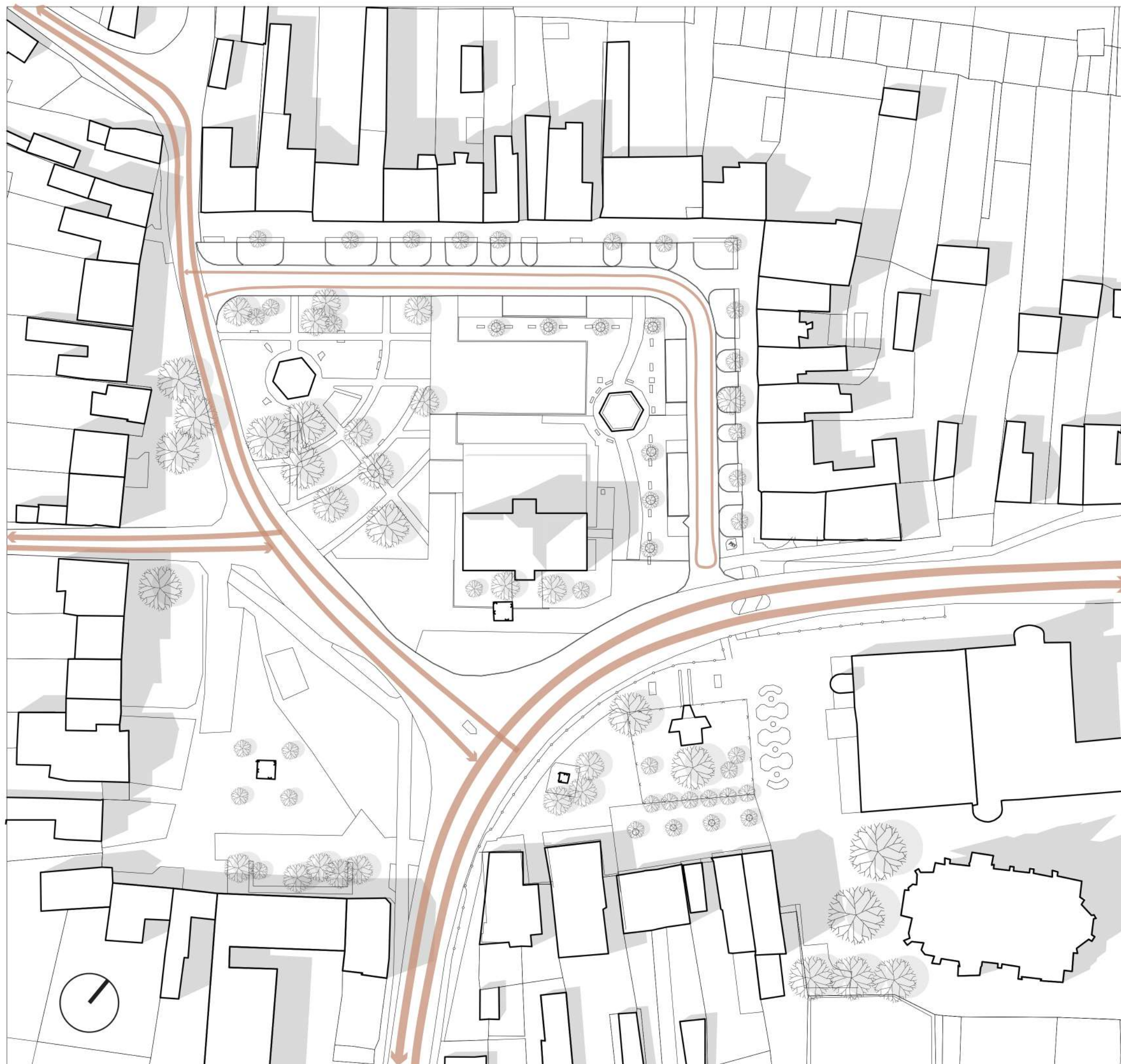

LEGENDA:

- RIEŠENÉ ÚZEMIE - NÁMESTIE SNP
- AREÁL ZORNICE - POTENCIÁL KULTÚRY
- MESTSKÁ ZELEŇ
- LESY
- ODKLOŇENIE DOPRAVY

Variantným riešením dopravnej situácie na námestí SNP je odklonenie hlavnej dopravnej tepny (cesta 64), ktorá prepája Prievidzu a Žilinu. Odklonenie nieje síce výrazné a počíta s už existujúcimi komunikáciami, no podľa investora by jeho realizácia nebola realizovateľná.

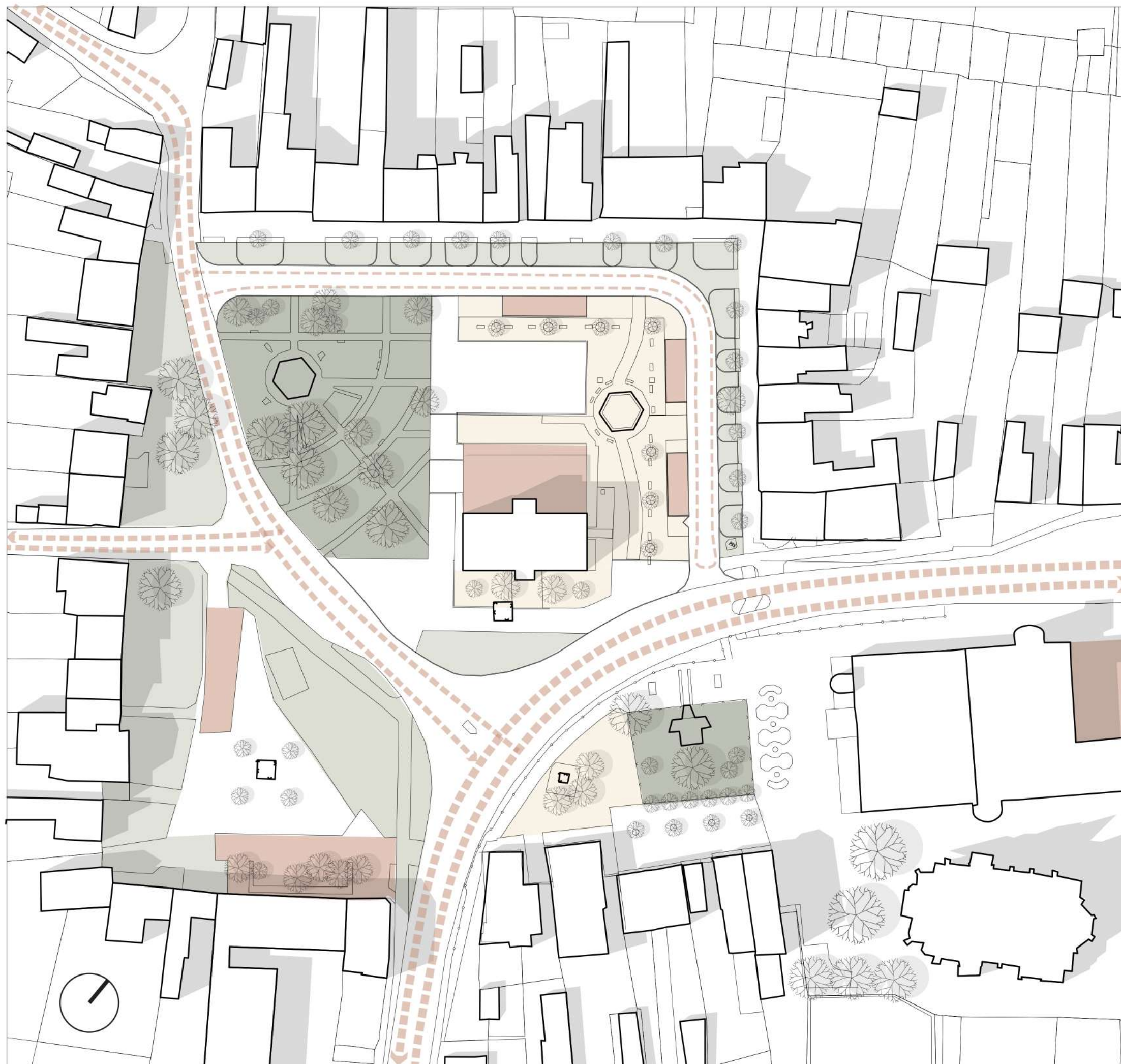
STU FAD	
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA FAKULTA ARCHITEKTÚRY A DIZAJNU	
Garant predmetu: prof. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.	
Vertikálny ateliér: Ateliér Paulíny/Hrašková/ Vošková/Grogor	
Študent Bc. Tomáš Timko	
Predmet: Ateliér I - urbanistická tvorba	
Názov témy: Štvorec, Nitrianske Pravno	
Ústav: Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok	
DÁTUM	12/2020
FORMÁT	2xA4
MIERKA	1:10000
Akademický rok: 2020/2021	
Druh:	Architektonická štúdia
OBSAH VÝKRESU ŠIRŠIE VZŤAHY VARIANTNÉ RIEŠENIE	
ČÍSLO VÝKRESU 05	

LEGENDA:

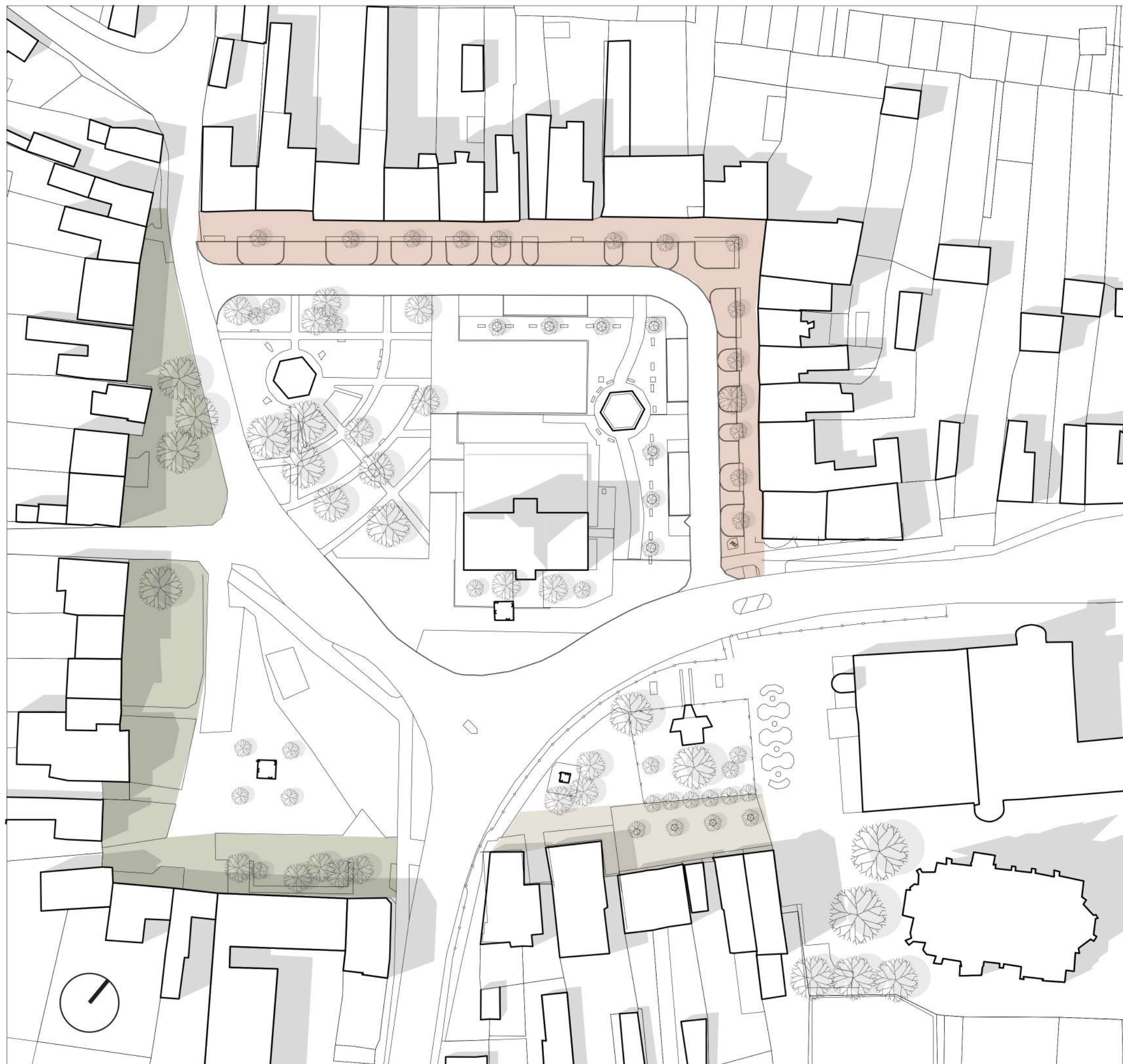
Na námestí sa nachádza veľké množstvo dopravných komunikácií. Problémom nieje iba ich množstvo či intenzita premávky, ale taktiež ich umiestnenie a dimenzovanie v rámci plochy námestia. Komunikácie zbytočne členia námestie na menšie samostatné úseky.

LEGENDA:

- ZATRÁVNENÉ PLOCHY + VYSOKÁ ZELEŇ
- ZATRÁVNENÉ PLOCHY
- PARKOVANIE
- SPEVNENÉ PLOCHY
- SPEVNENÉ PLOCHY
- DOPRAVNÉ KOMUNIKÁCIE

Plochy námestia sú veľmi členité, použitých je príliš veľa rôznych typov dlažby a spevnenia plôch. Členitosť je zapríčinená v prvom rade dopravnými komunikáciami, ktoré rozdeľujú námestie na niekoľko menších plôch. Tieto plochy sú ešte následné konkrétnym riešením rozdrvené na ďalšie menšie časti, čo robí námestie nečitateľným. Na námestí sa taktiež nachádza príliš veľa zatravnenej plochy.

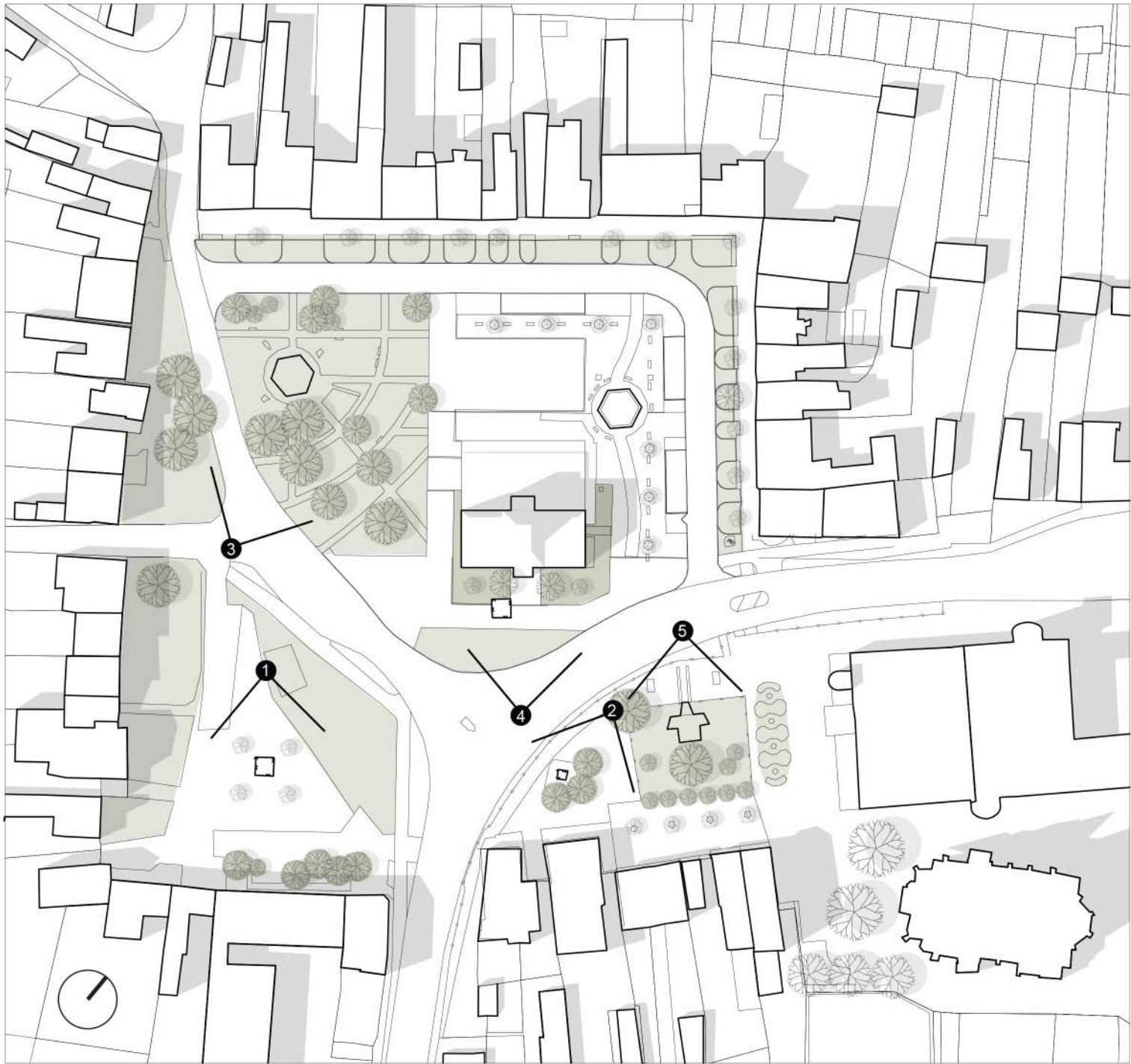

LEGENDA:

- EXISTUJÚCE PREDPOLIA
- CHÝBAJÚCE PREDPOLIA
- PREDPOLIA S TERASAMI

Zástavbe v južnej časti námestia chýbajú predpolia, ktoré by zlepšili prístup pre obyvateľov jednotlivých domov, ale aj umožnili lepší prístup chodcom a tým vytvorili podmienky pre funkčný parter. Existujúce predpolia na severnej strane narúšajú mestský charakter námestia a nie sú uspokojivé ani z estetického hľadiska. Predpolia v juhovýchodnej časti sú tvarovo príliš členité a nevyužívajú svoj potenciál (napr. letných terás).

	
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA FAKULTA ARCHITEKTÚRY A DIZAJNU	
Garant predmetu: prof. Ing. arch. Ľubica Vítková, PhD.	
Vertikálny ateliér: Ateliér Pauliny/Hrašková/ Vošková/Grogor	
Študent Bc. Tomáš Timko	
Predmet: Ateliér I - urbanistická tvorba	
Názov témy: Štvorec, Nitrianske Pravno	
Ústav: Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok	
DÁTUM FORMÁT MIERKA	12/2020 2xA4 1:1000
Akademický rok: 2020/2021	
Druh: Architektonická štúdia	
OBSAH VÝKRESU PROBLÉMOVÝ VÝKRES PREDPOLIA	
ČÍSLO VÝKRESU 08	

STU
FAD

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA ARCHITEKTÚRY A
DIZAJNU

Garant predmetu:
prof. Ing. arch. Ľubica Vítková,
PhD.

Vertikálny ateliér:
Ateliér Paulíny/Hrašková/
Vošková/Grogor

Študent
Bc. Tomáš Timko

Predmet:
Ateliér I - urbanistická tvorba

Názov témy:
Štvorec, Nitrianske Pravno

Ústav:
Ústav dejín a teórie
architektúry a obnovy
pamiatok

DÁTUM 12/2020
FORMÁT 2xA4
MIERKA 1:1000

Akademický rok: 2020/2021

Druh: Architektonická štúdia

OBSAH VÝKRESU
PROBLÉMOVÝ VÝKRES
ZELEŇ

ČÍSLO VÝKRESU
09

LEGENDA:

DETERMINUJÚCE
PRVKY PRI NÁVRHU
NÁMESTIA

K dispozícii máme aj historickú katastrálnu mapu z roku 1923. Na nej si môžeme všimnúť, že už vtedy námestím prechádzala dopravná komunikácia ktorá smerovala z juhovýchodu na severovýchod a mala podobný tvar ako tá dnešná. Môžeme vidieť taktiež polohu starej radnice a dve vodné nádrže v severnej časti námestia, typické pre toto územie. Práve tieto prvky sa stávajú determinujúce pri novom návrhu námestia v Nitrianskom Pravne.

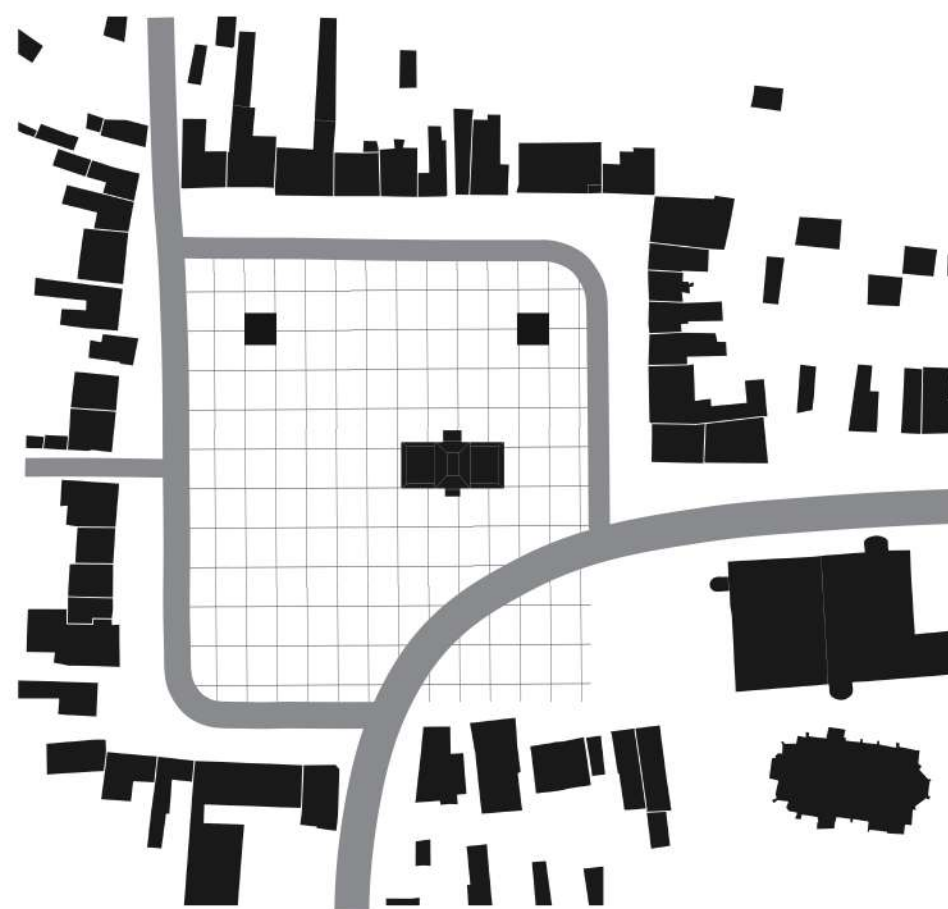
PŮVODNÝ STAV NÁMESTIA
ÚZEMIE JE VEĽMI ČLENITÉ A OBSAHUJE PRÍLIŠ VEĽA TRÁVNATÝCH PLÔCH

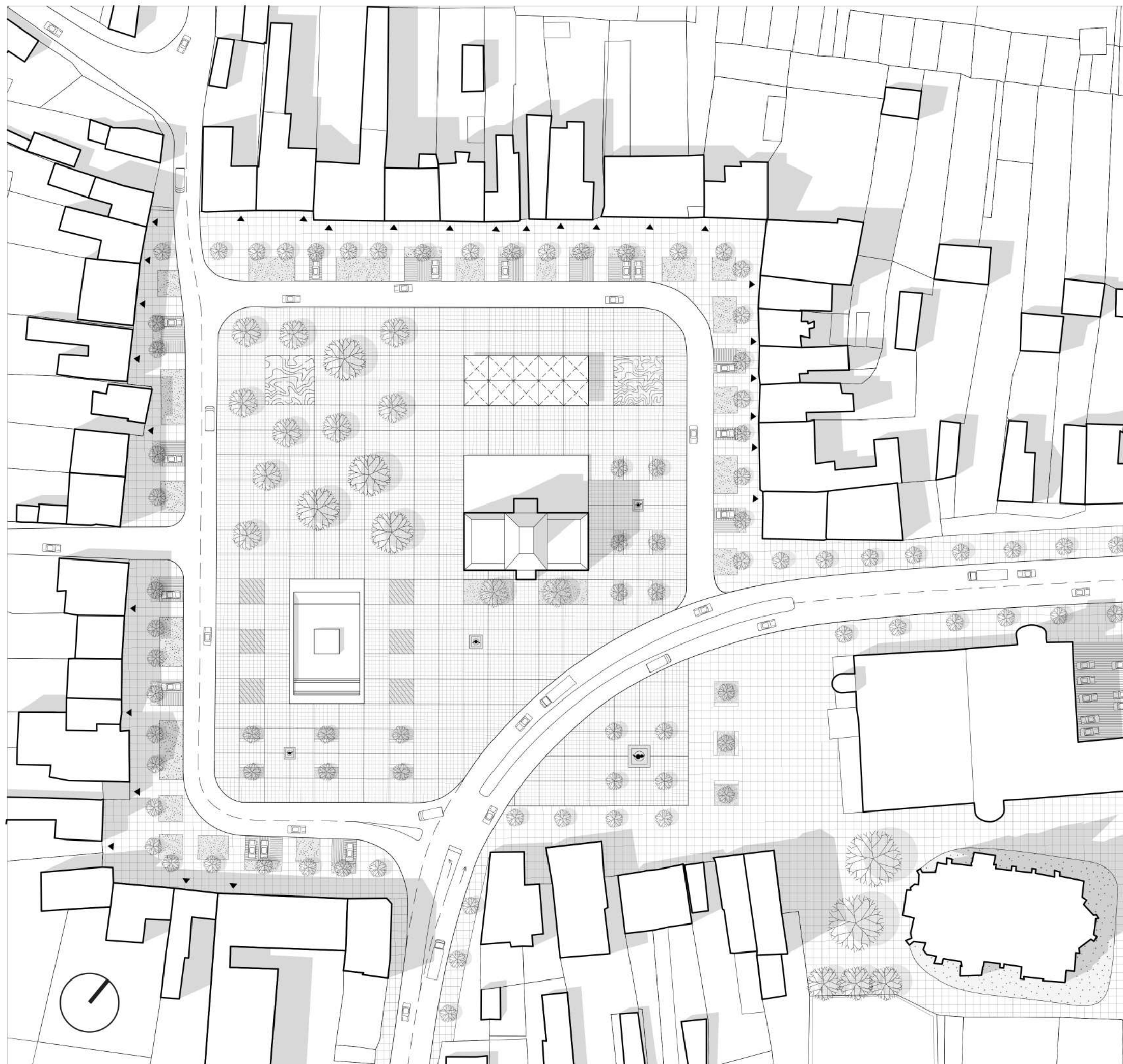
ZACHOVANIE PRVKOV Z KATASTRÁLNEJ MAPY Z ROKU 1923
ODSTRÁNENIE NEOPODSTATNENÝCH TRÁVNATÝCH PLÔCH A HUSTEJ ZELENĚ

PRESUNUTIE OBSLUŽNEJ KOMUNIKÁCIE NA OKRAJ NÁMESTIA
PRINAVRÁTENIE PŮVODNÉHO ŠTVORCOVÉHO CHARAKTERU NÁMESTIA

ZJEDNOTENIE PŮVODNE ČLENITE PLOCHY ŠTVORCOVOU SIEŤOU
ŠTVORCOVÁ SIEŤ DEFINUJE BUDÚCU POZÍCIU NOVÝCH PRVKOV NA NÁMESTÍ

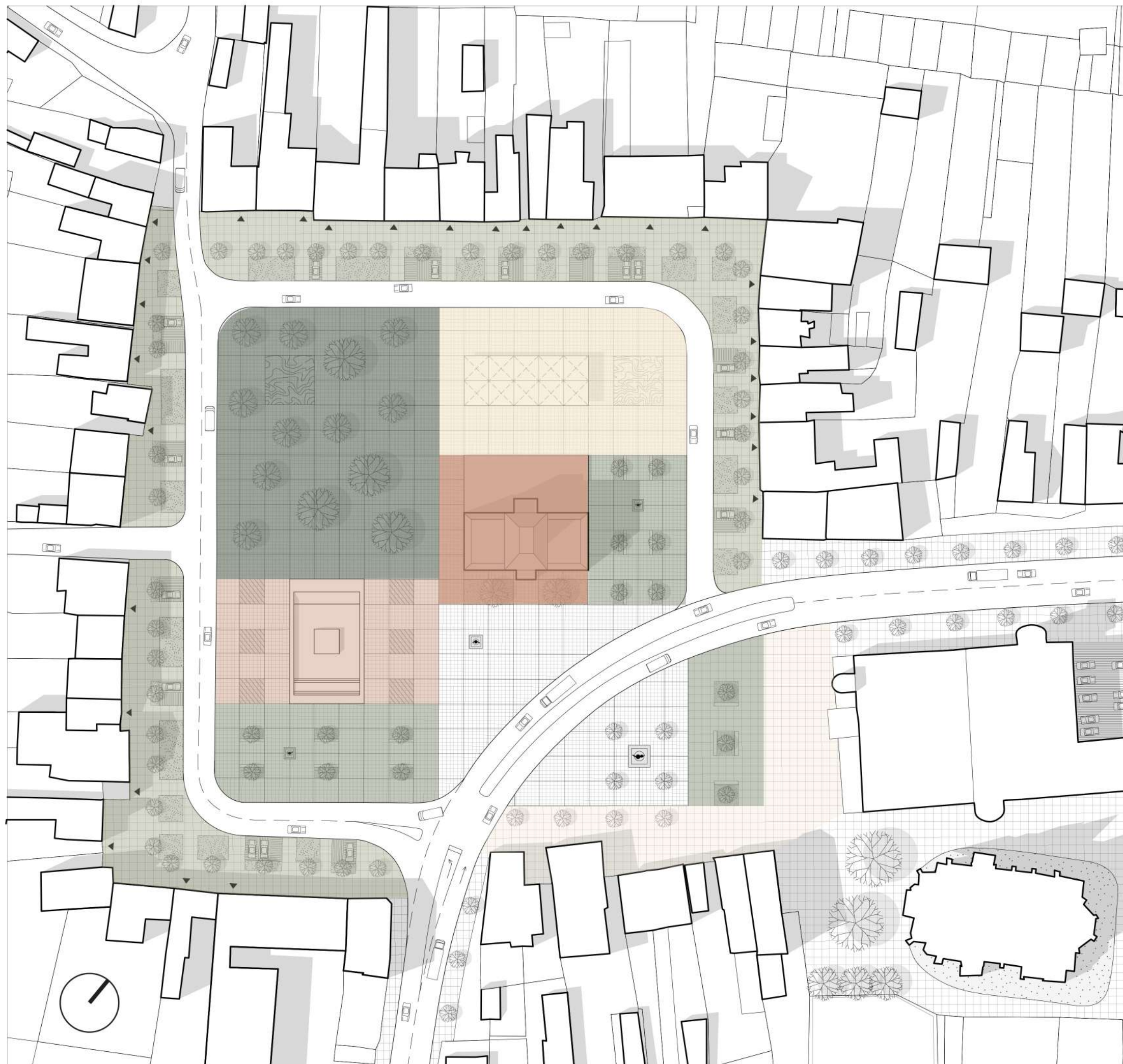

LEGENDA:

- SPEVNENÁ PLOCHA NÁMESTIA
- ZELENÉ PLOCHY
- FONTÁNA VODNÝ PRVOK
- ZÁUJMOVÉ PLOCHY ŠACH, WORKOUT...
- PARKOVANIE
- OSTATNÉ PLOCHY
- VARIABILNÉ PREKRUTIE TRHOVSKA
- SKATEPARK KOLOBEŽKY BICYKLE
- PAMÄTNÍK
- VSTUP/ VJAZD

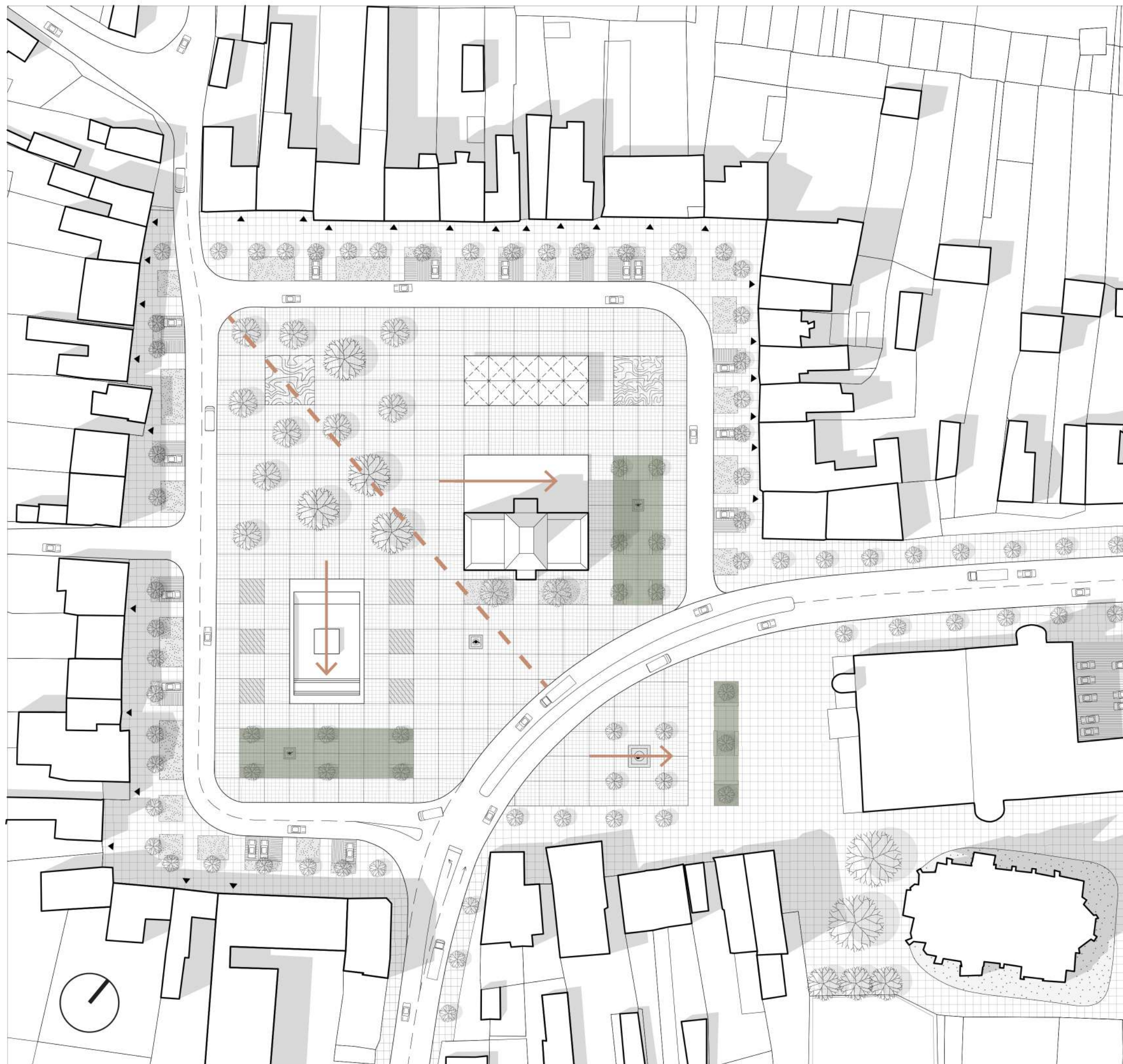
Odklonenie obslužnej komunikácie na okraj námestia zabezpečilo priamy prístup obyvateľov domov v južnej časti námestia, čím sa vyriešil taktiež problém chýbajúcich predpolí domov. Odklonenie napomohlo taktiež zmierniť nechcené členenie námestia. Prinavráca sa tým pôvodný štvorcový pôdorys námestia, ktorý je ešte posilnený štvorcovou sieťou vytvorenou kladením dlažby. Štvorcová sieť taktiež zjednocuje plochy námestia, ktoré boli pôvodne veľmi nesúrodé. Práve v tejto štvorcovej sieti následne vznikajú rôzne záujmové plochy. Vodné prvky v severnej časti námestia sú akosi paralelou na pôvodné vodné nádrže, ktoré sa v týchto miestach nachádzali. Zachované sú teda všetky determinujúce prvky vychádzajúce z historickej analýzy námestia.

	
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA FAKULTA ARCHITEKTÚRY A DIZAJNU	
Garant predmetu: prof. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.	
Vertikálny ateliér: Ateliér Pauliny/Hrašková/ Vošková/Grogor	
Študent Bc. Tomáš Timko	
Predmet: Ateliér I - urbanistická tvorba	
Názov témy: Štvorec, Nitrianske Pravno	
Ústav: Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok	
DÁTUM	12/2020
FORMÁT	2xA4
MIERKA	1:1000
Akademický rok: 2020/2021	
Druh:	Architektonická štúdia
OBSAH VÝKRESU	
KOMPLEXNÝ URBANISTICKÝ NÁVRH	
ČÍSLO VÝKRESU	
12	

LEGENDA:

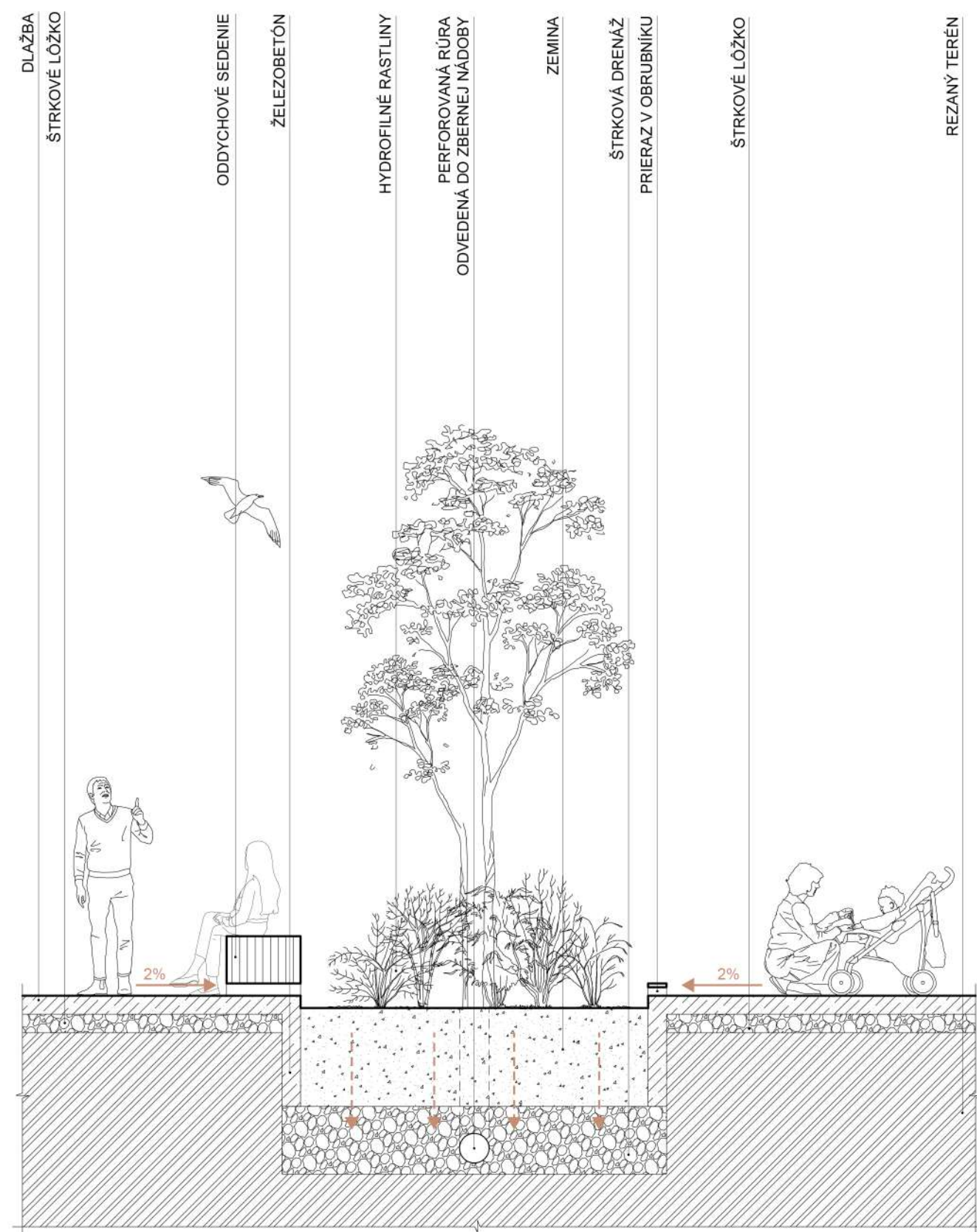
- ODDYCHOVÁ ZÓNA
- PAMÄTNÍK + BIORETENCIA
- PREDPOLIA DOMOV
- VARIABILNÝ PRIESTOR TRHOVISKO PODUJATIA...
- LETNÉ TERASY
- RADNICA PÓDIUM
- ZÓNA ZÁBAVY
- PAMATNÍKY PRIESTOR PRED RADICOU
- ROZPTYLOVÁ PLOCHA PRED KOSTOLOM

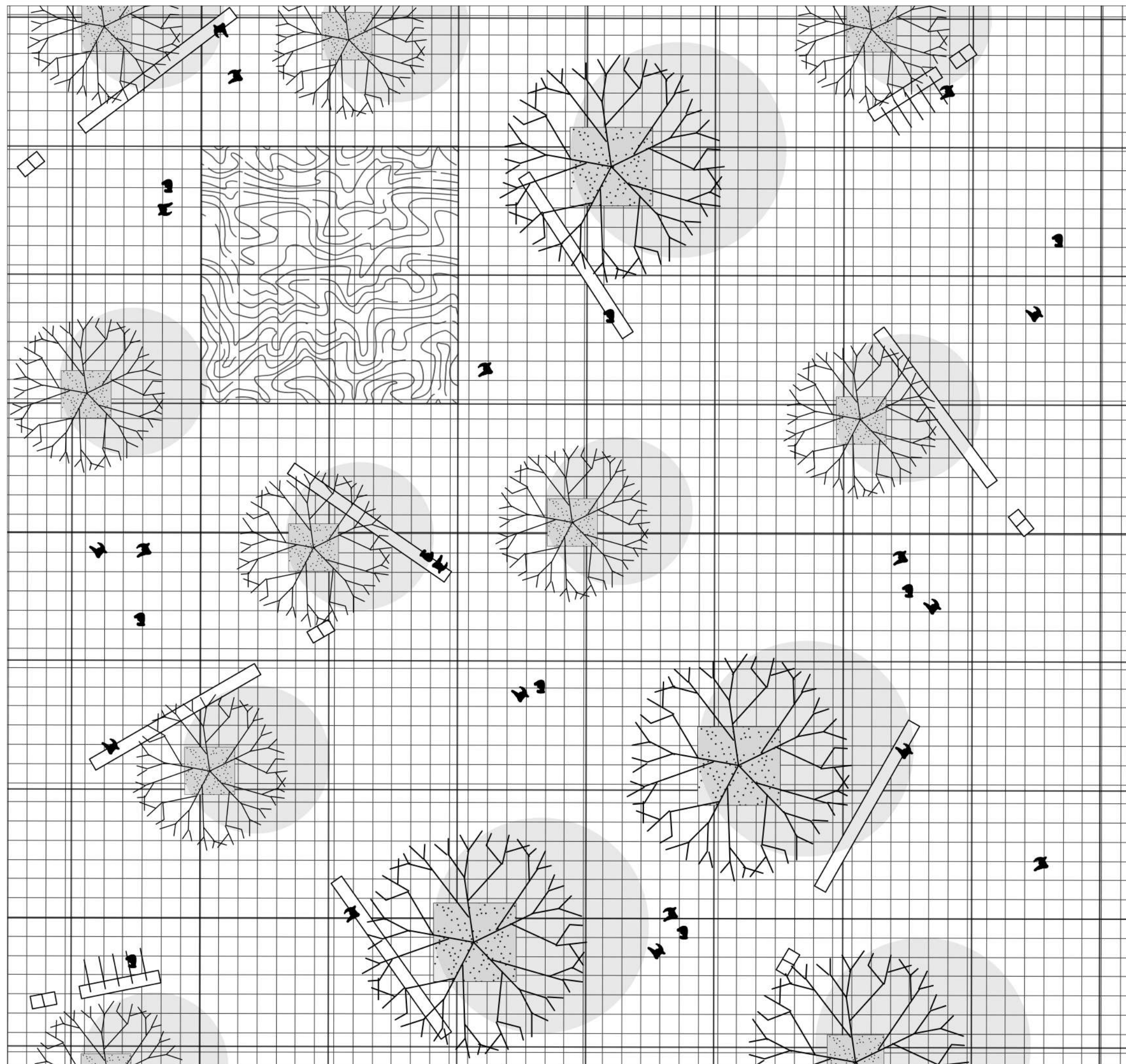
LEGENDA:

- SMER SPÁDOVANIA
- BIORETENČNÉ OSTROVČEKY

V najnižších miestach námestia sa nachádzajú bioreténčné ostrovčeky, do ktorých je odvádzaná dažďová voda. V ostrovčekoch sa nachádzajú hydrofilné rastliny a sú doplnené sedením.

SCHEMATICKÝ REZ OSTROVČEKOM S BIORETENCIOU

LEGENDA:

- SPEVNENÁ PLOCHA
NÁMESTIA
- ZELENÉ PLOCHY
- FONTÁNA
VODNÝ PRVOK
- SEDENIE S INTE-
GROVANÝM SVIETENÍM
- BICYKLOVÉ STÁTIE
- ODPADKOVÉ KOŠE
- STAFÁŽ

PAMÄTNÍKY ↑

PREDPOLIA ↓

STU
FAD

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA ARCHITEKTÚRY A
DIZAJNU

Garant predmetu:

prof. Ing. arch. Ľubica Vitková,
PhD.

Vertikálny ateliér:

Ateliér Pauliny/Hrašková/
Vošková/Grogor

Študent

Bc. Tomáš Timko

Predmet:

Ateliér I - urbanistická tvorba

Názov témy:

Štvorec, Nitrianske Pravno

Ústav:

Ústav dejín a teórie
architektúry a obnovy
pamiatok

DÁTUM 12/2020

FORMÁT 2xA4

MIERKA 1:XXX

Akademický rok: 2020/2021

Druh: Architektonická štúdia

OBSAH VÝKRESU

NADHLADY

ČÍSLO VÝKRESU

18

ODDYCHOVÁ ZÓNA ↑

↓ ZÓNA ZÁBAVY

STU
FAD

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA ARCHITEKTÚRY A
DIZAJNU

Garant predmetu:

prof. Ing. arch. Ľubica Vitková,
PhD.

Vertikálny ateliér:

Ateliér Paulíny/Hrašková/
Vošková/Grogor

Študent

Bc. Tomáš Timko

Predmet:

Ateliér I - urbanistická tvorba

Názov témy:

Štvorec, Nitrianske Pravno

Ústav:

Ústav dejín a teórie
architektúry a obnovy
pamiatok

DÁTUM 12/2020

FORMÁT 2xA4

MIERKA 1:XXX

Akademický rok: 2020/2021

Druh: Architektonická štúdia

OBSAH VÝKRESU

PERSPEKTÍVNE POHLADY

ČÍSLO VÝKRESU

19

PRIESTOR PRED RADNICOU ↑

PAMÄTNÍK SNP ↓

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

Riešené územie námestia SNP sa nachádza v katastry mesta Nitrianske Pravno v Trenčianskom kraji. Prechádza ním pomerne dôležitá komunikácia 1. triedu, ktorá spája Prievidzu a Žilinu. Mestom preteká rieka Nitra. Námestie SNP má pomerne centrálnu polohu vrámci mesta. Námestie má takmer pravidelný štvorcový tvar a bolo umelo založené. Zachované sú pomerne vzácne dokumenty týkajúce sa námestia, či už ide o katastrálnu mapu z roku 1923 alebo množstvo historických fotografií námestia a okolitej zástavy. Na východnej strane do námestia ústi Dlhá ulica, ktorá tvorí akýsi bulvár Nitrianskeho Pravna. Je pomerne široká a nachádza sa tu veľké množstvo občianskej vybavenosti.

Na námestí sa v súčasnosti nachádza historická budova Radnice, ktorá má viacmenej centrálnu pozíciu vrámci námestia. Námestie lemuje poväčšine historická zástavba mestských domov, doplnená o niektoré novšie stavby, ktoré nie vždy spĺňajú atribúty situovania do historickej zástavby. Na námestí sa bohužiaľ nachádzajú taktiež voľné plochy po vybúraní existujúcej historickej zástavby. Zástavba na námestí časom nabrala mnohé nové prvky, ktoré taktiež neodrážajú ich situovanie v historickom kontexte, či už sa bavíme o stvárnení fasády, jej farebnosti, rôznych dostavbách končiac pri nevhodne zvolenej reklamnej stratégii, ktorá na námestie prináša veľké množstvo vizuálneho smogu.

Centrálna poloha námestia vrámci mesta spôsobuje fakt, že na námestí sa stretávajú takmer všetky dôležité dopravné komunikácie, ktoré sa v meste nachádzajú. Tento jav spôsobuje to, že komunikácie pretínajú námestie v niekoľkých vrstvách a členia ho na viacero menších plôch, čo spôsobuje stratu pôvodného štvorcového chápania námestia. Jednotlivé plochy námestia, rozdelené dopravnými komunikáciami sú následne nevhodným konceptom členené na ešte menšie časti. Niektoré časti námestia dokonca niesú upravené takmer vôbec. To spôsobuje fakt, že výsledný efekt námestia je veľmi nesúrodý a stráca sa jeho pôvodná myšlienka. Tomu nenapomáha ani fakt, že na námestí sa nachádza príliš veľa neopodstatnených zatrávnených plôch v ktorých sa často nachádza vysoká, hustá a neupravená zeleň, typovo nevhodná do tohto prostredia. Táto zeleň bráni prirodzeným priehľadom námestia.

Predpolia mestských domov v súčasnosti existujú iba v severnej časti námestia. V južnej časti úplne absentujú. Aj existujúce predpolia sú však poväčšine nevhodne riešené. Nedopĺňajú historický mestský charakter námestia a nevyhovujú ani z estetického hľadiska.

Na námestí sa nachádzajú štyri pamätníky: pamätník SNP, pamätník Karpatských Nemcov a pamätník sv. Janka Nepomuckého. Pamätník, ktorý sa nachádza pred radnicou podlieha momentálne reštaurovanie.

Pri riešení návrhu rekonštrukcie námestia SNP v Nitrianskom pravne bolo potrebné najmä eliminovať spomínané nedostatky námestia a zbaviť ho nechcených nánosov, ktoré sa do prostredia dostali časom bez nejakej spoločnej koncepcie.

Prvým krokom bolo odstránenie veľkého počtu zatrávnených a nespevnených plôch, ktoré v tomto prostredí nemajú opodstatnenie. Nevhodným sa zdalo byť aj umiestnenie amfiteátra v priestoroch historického námestia. S tým súviselo aj preriedenie či úplne odstránenie nevhodnej vysoke zelene na ploche námestia.

Dopravné riešenie územia spočívalo v presunutí obslužnej komunikácie, ktorá boli situovaná po diagonále námestia na jeho obvod, čím sa uvoľnil priestor v strede námestia a mestské domy v južnej časti námestia dostali priamy prístup k svojim obydliam. Tento krok vyriešil taktiež problém chýbajúcich predpolí v spomínej južnej a západnej časti námestia. Odklonením tejto dopravnej komunikácie teda vznikol v strede námestia opäť štvorcový priestor, tak ako to chcel pôvodný koncept.

Tento štvorcový priestor je následne preťatý už iba komunikáciou spájajúcou Dlhú ulicu a Prievidzskú ulicu, ktorá sa však v tejto polohe nachádzala už v roku 1923, o čom hovorí aj podklad historickej katastrálnej mapy. Z katastrálnej mapy môžeme taktiež vyčítať polohu radnice a vodných nádrží, ktoré sa na námestí nachádzali. Práve tieto nádrže boli pre danú lokalitu typické. Nový návrh teda počíta s týmito prvkami ako s determinujúcimi prvkami nového návrhu a v určitej paralele ich zachováva aj v novom návrhu.

Vzniknutému štvorcovému priestoru je ešte následne pridaná štvorcová sieť, ktorá vzniká kladením dlažby. Táto štvorcová sieť zjednocuje predtým členité územie a vzniká štvorcový priestor, na ktorý sú následne naložené ostatné prvky námestia, ako priestor radnice, dopravné komunikácie či spomínané vodné plochy.

Nielen prvky, ktoré sa už nachádzajú na námestí podliehajú tejto štvorcovej sieti. Nové prvky, ktoré na námestie pribúdajú v návrhu rekonštrukcie taktiež sledujú tento štvorcový raster.

V severozápadnej časti ostáva oddychová zóna, no je značne pozmenená. Zmyzli veľké trávnaté plochy, nevhodne zvolená vysoká zeleň a zeleň ,ktorá ostala na svojom pôvodnom mieste je esteticky upravená.

Na námestie pribudli aj nové funkcie. V jhozápadnej časti pribudla zóna zábavy, ktorá ma prilákať viac ľudí na námestie. Nachádza sa tu skatepark (v zime sa tu môžu hrať a šmýkať aj deti), mestský workout, šach či trampolíny. V severnej časti pribudlo trhovisko s variabilným prekrytím. Prekrytie je možné odsrániť a priestor môže slúžiť aj iným aktivitám. Odvodnenie námestia je riešené bioretenciou v nižšie položených častiach námestia.

	
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA FAKULTA ARCHITEKTÚRY A DIZAJNU	
Garant predmetu: prof. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.	
Vertikálny ateliér: Ateliér Paulíny/Hrašková/ Vošková/Grogor	
Študent Bc. Tomáš Timko	
Predmet: Ateliér I - urbanistická tvorba	
Názov témy: Štvorec, Nitrianske Pravno	
Ústav: Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok	
DÁTUM	12/2020
FORMÁT	2xA4
MIERKA	1:XXX
Akademický rok: 2020/2021	
Druh: Architektonická štúdia	
OBSAH VÝKRESU	
SPRIEVODNÁ SPRÁVA	
ČÍSLO VÝKRESU	
21	

Názov plochy	Výmera (m ²)	Podiel (%)
Zhromažďovacia plocha	3850	12.0
Plocha pamätníkov	2200	6.8
Oddychová plocha	3350	10.4
Plocha hier a zábavy	1830	5.7
Plocha trhoviska	1100	3.4
Vodné plochy	270	0.9
Predpolia domov	4500	14.0
Letné terasy	1100	3.4
Obchodné predpriestory	900	2.8
Zastavané plochy	4350	13.6
Plochy dopravných komunikácií	5700	17.7
Parkovacie plochy	625	2.0
Trávnaté plochy	2100	6.6
Celkovo:	32 130	100

Názov prvku	Počet kusov
Sochy (pôvodné)	4
Bicyklové státie	20
Parkovacie miesta	50
Stromy (pôvodné)	32
Stromy (nové)	75
Zelené ostrovčeky	50
Vodné prvky	2
Sedenie	26
Prekrytie trhoviska	10

BILANČNÉ TABUĽKY